

Nesi Altaras – “Dedenizi köle ettik, ama bir sor niye?”

Posted on 24/11/2021

Varlık Vergisi zulmü, Kulüp dizisi ve ardından Kılıçdaroğlu'nun helalleşme konuşmasıyla iyice toplumsal gündeme yerleşti. Daha 2 ay önce Türkiye toplumunun çoğunun 1942-1944 arasında azınlıklara uygulanan bu soygundan haberi yokken şimdi mesele konuşulur hale geldi. Bununla beraber erken Cumhuriyetin bu ırkçı politikasına savunmalar da gelmeye başladı. Bunun örneklerini Aydınlık ve Cumhuriyet'te görüyoruz.

Aydınlık'ta Utku Reyhan, Cumhuriyet'in Olaylar ve Görüşler adlı köşesinde de Artun Dayıoğlu gayrimüslimlerin geçimini engellemek, fabrikadan buzdolabına, dükkanda halıya her türlü malı ve sermayeyi Türkleştirme gayesiyle çıkarılan yasayı müdafaa ediyor. İki yazar da Kılıçdaroğlu'nun helalleşme çıkışına tepki gösterirken, Batı karşıtı Reyhan'ın özellikle Netflix ve Kulüp'e öfkesini okuyoruz.

Türk Nefes Alsın, Siz Boğulabilirsiniz

Dayıoğlu şöyle diyor: Anadolu açlıkla sınanırken İstanbul'da çoğunluğu gayri müslimlerin oluşturduğu bir kesim ise zenginliklerine zenginlik katmıştır. Bu cümle gerçekliği yansıtmıyor. Öncelikle Anadolu'da gayrimüslimin de olduğunu, onların da aynı ekonomik şartlarda yaşadığını ve Varlık Vergisi'nin Tekirdağ'dan İskenderun'a Türkiye'nin her yerinde azınlıklara uygulandığını hatırlatmak gerek.

Dayıoğlu'na göre 'Varlık Vergisi [ırkçı] öfkeyi biraz da olsa azaltmayı hedeflerken, asıl olarak savaş sırasında oluşmuş karaborsa zenginliklerini bu kişilerden almayı ve yukarıda

bahsedilen zorlayıcı koşullar içerisinde ekonomiye nefes aldirmayı amaçlamıştır.’

Kendisinin çizdiği kronoloji tamamen hatalıdır. Savaş sırasında fakirlik için gayrimüslimlerin suçlanması bile isteye yürütülen bir politikadır ve körüklenen bu nefret Varlık Vergisi’nin zeminini hazırlar. Varlık Vergisi ırkçı öfkenin çözümü değil, planlı sonucudur.

Sonraki sözü ise sadece hakaret olarak nitelenebilir. Tüm azınlıkların boğulmasıyla ‘ekonomiye nefes aldirmek’ mübahtır Dayıoğlu için. Kendisi külliye hatalı bir şekilde verginin çoğunluğunun Türklerden toplandığını ifade edip kaynak olarak Varlık Vergisi’ni aklamak üzerine uzmanlaşmış Cahit Kayra’yı gösteriyor. İşin doğrusu Varlık Vergisi kapsamında 315.000.000 TL vergi toplandığı, ve bunun 280.000.000 TL’sinin Hristiyan ve Yahudi yurttaşlara ödetildiğidir.

Ayrımcılığı pek mazur gören Dayıoğlu ‘vergiler toplanırken birtakım hak ihlali ve yanlış uygulamaların olduğu da doğrudur’ diyerek ırkçılığın içinden hemen çıkıyor. Yasanın amacında ırkçılık olmadığını iddia eden Dayıoğlu gizli CHP oturumda Başbakan Saracoğlu’nun sözlerine şaşırabilir:

“Bu kanun aynı zamanda bir devrim kanunudur. Bize ekonomik bağımsızlığımızı kazandıracak bir fırsat karşısındayız. Piyasamıza egemen olan yabancıları böylece ortadan kaldırarak, Türk piyasasını Türklerin eline vereceğiz. Bu memleket tarafından gösterilen misafirperverlikten faydalanarak zengin oldukları halde, ona karşı bu nazik anda vazifelerini yapmaktan kaçınacak kimseler hakkında bu kanun, bütün şiddetiyle uygulanacaktır.”

Aşkale Konusunda Sessiz

Varlık Vergisi savunucusu Dayıoğlu’nun Aşkale konusuna hiç değinmemesi, yalnız ‘vergilerin haciz veya sürgün yoluyla zorla alınması kararlaştırılmıştı’ demekle yetinmesi de

anlattıkları yalanların farkında olduğunu gösteriyor. Erzurum-Aşkale'ye kış ortası, zorunlu olarak yol inşaatından çalışmak için sürülen çoğu işçi sınıfından ve tamamı gayrimüslim erkeklerin çektiklerine verecek bir cevabı yok. Çünkü bunun safi eziyet olduğunu, meşrulaştırmanın mümkün olmadığını kendisi de biliyor.

Daha geçen sene Yahudi olmayı karalama malzemesi olarak kullanan bir köşe yazısını yayınlayan Cumhuriyet gazetesi bu ırkçılık savunmasını yayınlamakta bir beis görmemiş.

Bozacı ve Şıracı

Dayıoğlu'nun Aydınlık'ta mevkidaşı da baş kaynağı olarak Kayra'yı gösteriyor ama bahaneleri zayıf olduğundan tek tek cevap verilmeyi dahi hak etmeyen 13 tane sebep vererek sonunda 'Varlık Vergisi ırkçı bir uygulama mıydı? Hayır.' sonucuna ulaşıyor. Yine diğer savunucular gibi Reyhan da yasa metninde ayrımcılık olmadığını belirterek bunun ırkçılık olmadığına kanıt olduğunu iddia ediyor. Reyhan yazının bir yerinde gayrimüslimlerin daha fazla etkilendiğini inkar ediyor, başka yerinde ise 'evet daha çok etkilendiler ama zengin oldukları için' diyerek her pozisyonu bir den alıyor. Böylece her türlü haklı çıktığını zannediyor. Ancak işin doğrusu azınlık mükelleflerin büyük çoğunluğunun orta alt veya alt sınıf olduğudur.

Aşkale konusunda Reyhan 'Toplam 7-8 ay süren, söylendiği gibi ağır da olmayan, vergi borcundan düşülen bu hizmetin ardından 9 ay içinde kanun yürürlükten kalkınca büyük çoğunluk işine gücüne, malına mülküne kavuşmuştur' diyerek sıyrılıyor. İşin doğrusu, tek birincil kaynak olan Yorgo Hacıdimitriadis'in günlüğünden de anladığımız üzere koşulların gayet ağır olduğu, sürülen 1400 kişiden en az 20'sinin öldüğüdür. Sürgünlerin arasında ileri yaşta olanların da olması bunun bir sebebidir. Geri dönenler Reyhan'ın iddia ettiğinin aksine hiçbir şeye geri kavuşmamıştır.

Hepsi Zengin!

Bütün Yahudilerin zengin olduğunu göstermek isteyen Reyhan ortaya üç isim atar: Vitali Hakko'lar, İshak Alaton'lar, Jak Kamhi'ler. Bu örnekler maalesef kendisinin istediği gibi Yahudilerin 1942'de zengin olduğunu değil tam tersini gösterir. Otobiyografisinde anlattığı gibi Hakko Varlık Vergisi sırasında parasız kalmış, borcunu ödemek için Varlık Vergisi'ne çarptırılmayan bir Türk tüccardan yardım alarak Aşkale'ye gitmekten kurtulmuştur. Vakko'yu kurup bu sayede zenginleşmesi ise bundan çok sonraydı. Alaton'un babası da onun anlattığı üzere her şeyini kaybetmiş, Alaton facianın ardından sıfırdan bir iş kurmuştu. Jak Kamhi'nin adının zikredilmesi ise alenen küfürdür zira Kamhi'nin amcası Bensiyon Aşkale'ye sürülmüş ve orada tifüsten ölmüştür. Ödenmeyen borç ailenin her şeyine mal olmuş. Kamhi 1960larda yeni bir iş kurmuştu. Bu kişiler 1970lerde zenginleşmiş, genel Yahudi toplumunun ekonomik refahı ise ancak 1980lerde normale dönmüştür. Yani 30-40 sene kadar, iki nesillik bir refah kayboldu. Bu esnada Yahudi toplumunun yarısından çoğu - özellikle Hasköy ve Balat'taki daha fakir Yahudiler - Türkiye'den göç etmişti.

Bu iki yazıda da Türkiye'de olağan ırkçı refleksi görmek mümkün. Biri Batı karşıtı, öteki CHPlı bu ırkçılık savunma neferleri aynı anda hem 'o zaman öyle gerekti' hem de 'aslında kötü bir şey olmadı' diyerek iki karşıt fikri beraber sunuyor. Böylece duruşlarındaki tutarsızlığı da ele veriyorlar. Bu iki Varlık Vergisi savunmasının zayıflığı aslında toplumsal olarak bu meselede ne kadar ilerlediğimizin de göstergesi. Artık ikna edici kabahat kalmadı. Vakit yüzleşme vakti.

Not: Son bir hayal kırıklığı ise Aydınlık'taki yazıdaki şu listeye Avlaremoz'un girememiş olması 'Dizi üzerine Cumhuriyet, Birgün, Duvar, Karar, Şalom, Serbestiyet, Oksijen vb. neoliberal yataklarında yapılan reklam kampanyasının asıl konusunu "Varlık Vergisi" oluşturuyor.'

Kaynak: avlaremoz.com

